

UJVIDÉKI HIRLAP

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU LAP.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.
Előfizetés: egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Kapható Herger Ágoston könyvkereskedésében.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet tér 6-ik sz.
→ Kéziratok vissza nem küldetnek ←
Hirdetések díjszabály szerint.

A nagy Derbynapp.

Elesendesül az üzleti forgalom. A hivatalok is a szokottnál hamarabb ürülnek ki. Kávéházak, vendéglők üresek. Az utcák a néptelenségtől konganak. Hordárok, munkakerülők reád erőszakolják a programot.

A politika szélesedtet ér. Szünetel a főrendek agitációja. A tanítók fizetéséről szóló törvényjavaslat üres ház mellett kerül tárgyalásra.

Ezer és ezer fogat, bérkocsi, társas kocsi vágtat Freudenauba. Száz és száz-ezer gyalogos nyeli az oda kivezető ut porát.

Ünnep van. Nagy nemzeti ünnep. Ünnepi hangulat a népben, s ünnepi ruha rajta.

Ha Széchenyi feltámadna s látná a gyepen kint a nagy mozgást!

Ha hallaná a Dunkán, Clifford stb. neveket szájról szájra adatni, bizonyára nem hihetne mást, mint hogy az iparnak valamely világra szóló művét vagy ennek nagymesterét ünneplik.

Vagy tán a nemzet egy halhatatlanságát dicsőítik?

Szegény Széchenyinek még szegényebb kora!

Hát ember érdemelhet-e ki ilyen feltűnést? Szerezhet-e ember ilyen általános érdeklődést?

Te elmaradt régi kor!

Hát nem tudod, hogy a teremtések legremekebbje az aczélpátkós négy lábú teli vagy félvér!

Hát nem tudod, hogy egy nemzetre legnagyobb dicsőség, ha saját nevelésű lova nyeri a kék szalag díját.

Hát nem tudod, nem éreztél, hogy a legnagyobb eszményi jó és ideális szép, ha saját színed fut legelsőnek a versenybíró előtt el.

Hát nem éreztél milyen gyönyört kelt az izgalom. Feltenni egy ló gyors lábaira, kitartó tüdejére pénzedet, vagy ondat, hogy vagy gazdag, nagyon gazdag lehess, vagy elbukjál.

Van-e dicsőbb elbukás ennél?

Feltenni a más vagyonát; a pénztárnok a pénztári készletet; a boltos legény az inkassált pénzeket; a családapa a gyermekek kenyérére valót.

Fogadni százezrekbe, s megnyerni egy milliót, vagy veszíteni egy becsületet, egy név, egy család becsületét. Szegény kora Széchenyinek! S dicső mai kor!

S míg itthon a felekezeti villongások törnek ki nagy kárára az országnak; míg itthon szemlesütve, pirulva érezzük a nemzet annyi megaláztatását s egyikünk fenekedik a másikára stb. stb. addig ott fent a freudenaui gyepen az öröm mámortól borulunk egymás nyakába,

mert nagy dicsőség, boldogság érte a magyar nevet: magyar ló nyerte el a nagy derby díjat.

Szegény korunk!

B.

A kötelező polgári házasság. A kötelező polgári házasságra vonatkozó törvényjavaslat, mint a Magyar Értesítő írja, az igazságügyminisztériumban teljesen elkészült, úgy hogy a június hó folyamán tartandó minisztertanács már tárgyalni fogja.

Az egészségügyi reform. Az országos közegészségügyi tanács reformbizottságának e hónap 27-én tartott ülésében 30 megyei főorvos vett részt; a reformbizottság ugyanis a községi és közorvosi intézmény államosítására vonatkozó javaslatának a minisztériumhoz terjesztése előtt, megküldötte azt az összes megyei főorvosoknak s felkérte őket, hogy a fentemlített ülésbe Budapestre jöjjenek. A községi és közorvosok a tiszti főorvos meghallgatásával a belügyminisztérium által mint nyugdíjképes állami tisztviselők lesznek kinevezendők s 600—1200 frt. évi fizetéssel, megfelelő beteglátogatási jutallékkal, úgymint kilométerpénzzel ellátandók, a megyei főorvosok egyhangú helyeslésével találkozott; arra az alternatív kérdésre pedig, vajjon községi orvos végezze-e a járásorvos feladatát, a főor-

Az Ujvidéki Hirlap tárczája

Hogy óvakodjunk a tüdővéstől!?

(Sikos doktor felolvasása a korhánfalvi olvasókörben 1892. május 1-én).

I.

Kedves polgártársaim!

Száz meg száz betegség leskelődik az ember életére születése percétől halála órájáig. De e száz meg száz betegség közt alig van félelmesebb, alig van elterjedtebb, s alig van olyan, mely több embernek ásná meg kora sirját, mint a gümőkór.

Ez a gümőkór leggyakrabban a tüdőt támadja meg, de előfordulhat a csontokban, az agyvelő hártáin, a bőrön, a gégeben, a test mirigyjeiben és egyéb részein is.

Ha a tüdőt támadja meg a gümőkór, akkor tüdővész fejlődhet ki. Iszonyu betegség, mely az élet minden korában pusztít.

* Belügyminiszteri megbízásból írta O'svath Albert dr.

ja ugyan az embereket, de mégis legöklőbb szokott lenni az ifju korban.

Azok, kiket a tüdővész meglep, egyszer csak elkezdenek köhészni, gyakran vért, majd meg véreset köpnek, arczuk bőre megfinomodik, olykor a közepén rózsás lesz, hangjuk rekedtessé válik, majd lázakat kapnak. Később mind jobban soványodni kezdenek, esténként, reggelenként lázas állapotba jutnak, étvágyuk elvész, munkára való kedvük apad, lélekzések gyorsabb lesz. A test mindinkább soványodik, a bőr halványabb lesz, a beteg éjjelenként erősen izzad, a köhögés nagyobb fokot ér el, néha valósággal szívzakgató, s a beteg sok csunya, zöldes-sárgás, genyedséggel vegyült nyálkát köp ki. Az örökös forróság miatt a test ereje mindig jobban és jobban vész, s a végül bekövetkezni szokott hasmenés végkép kiapasztja a test erejét.

Néha gyorsan folyik le a tüdővész, de sokszor több esztendőn át is tart. Közbe-közbe a beteg állapota — kivált nyáron — türehető is, de ősszel és tavasszal rendszerint rosszabbodás áll be, minek előpostája sokszor egy-egy nagyobb foku vércöpés.

Mikor a hasmenés és a forróság együtt kinnak és sorvasztják a beteget, az rendszeren már ágyban fekszik, a honnan nem is igen szokott kikerülni, csak akkor, mikor kiviszik a szép virágos temetőbe.

Egy ilyen temetésről jöttünk mi is haza, s megrendülve és mélyen elszomorodva gondolunk közös sorsunkra, midőn azt látjuk, hogy a halál kaszája új meg új rendet vág közöttünk. Csak egy esztendeje még, hogy istenben boldogult Gunár kántor uramat eltemettük, s ime, most már az ő szép, fiatal feleségének sirját hantoltuk be, kiről ő maga dicsékedve mondta nekem egykor, hogy az „kerék tagu, öztermetű.”

Mindkettőjüket ugyanaz a betegség: a tüdővész, vagy mint közönségesen mondani szokták, a száraz betegség, a sorvasztás, a heptika ölte meg, fiatalon, élete javában.

Tudjuk nagyon jól, mily sok ember élete esik áldozatul ennek a szörnyű betegségnek. Szemünk láttára sorvasztak el tiszteletes Bogáthy uramnak gyönyörű gyermekei, mind serdült korokban, mint 16—20 évesek. Elmentek

vosok tulnyomó nagy többsége a járásorvosokat, mint ellenőrző közegeket, továbbra is fentartani és általuk esetleg a gyógykezelési teendőket is végrehajtatni kívánta. Az ülésben részt vettek: Fodor József elnök, Müller Kálmán előadó, Csatáry Lajos jegyző, Chyzer Kornél, Hőgyes Endre, mint a reformbizottság tagjai, továbbá: Csanád, Szilágy, Háromszék, Brassó, Szepes, Szatmár, Fehér, Nyitra, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Hajdu, Zala, Baranya, Somogy, Veszprém, Hont, Pest, Zemplén, Ugocsa, Ung, Abauj, Zólyom, Esztergom, Gömör, Torontál, Komárom, Vas, Tolna, Kolozs, Pószony és Liptó vármegyék tisztii főorvosai.

Ezredéves kiállítás. A millenniumi kiállítás Szeged kerületi bizottsága Kállay főispán elnöklete alatt vasárnap tartotta alakuló ülését, melyen a tagokon kívül, kik majdnem teljes számban megjelentek, Hódmező-Vásárhely, Zombor, Baja, Szabadka, Ujvidék polgármesterei és Csongrád megye alispánja is jelen voltak. Az alakuló ülés után banket volt a „Tisza” szállodában.

Szabadka. Geiger Mór földbirtokos, városi bizottsági tag, nem várva be Győr és Debreczen köriratát, a tanácshoz a közgyűlés elé terjesztés végett indítványt nyújtott be az iránt, hogy a törvényhatósági bizottság a főrendiház korszerű reformja tárgyában feliratot intézzen a kormányhoz és a képviselőházhoz. Az indítvány ugyanazon okokkal van támogatva, mint a Debreczenben tárgyalt hasonlójával. Márcziusi közgyűlésünk ugyan állást foglalt az egyházpolitikai reformok ellen, mind a mellett valószínű, hogy ezuttal a többség a szabadelvű oldalon lesz; ama közgyűlés idejében ugyanis Mamusich polgármester szabadságon volt, Kállay Albert lemondása által pedig a főispáni szék üresen állván, bunyevác nyelvű és erősen katolikus többség mintegy ki volt szolgáltatva papjai izgatásá-

egyenként egymás után hatan, minden esztendőben egy-egy, mint egy-egy kiszáradt rózsza. És nem volt számukra mentés. A szegény tiszteletes úgy maradt áldott jószágú felesége után, mint az ujjam.

Ezek a gyermekek is mind a tüdővész áldozatai voltak. Megkezdte a szomorúság sorát az első 16 éves leány, a ki egyszer József napján reggelig tánczolt, s reggel tovább fél óránál állott kinn a tornáczon a hajnali hűs levegőn, utána nézve távozó tánczosának. Pár nap múlva rá már elkezdett köhécselni a kapott hurut miatt, pár hónap múlva pedig lassankint sápadttá, fonyadtta lett, s alig egy év múlva már odakinn a temetőben aludta a halál örök álmát. Azután testvérei követték sorban egymás után, mintegy tovább folytatva nénjük betegségét.

Megdöbben az emberben a szív ilyen esetek hallatára, pedig ez esetek magyarázata igen természetes.

Az orvosi tudomány ma már, kizárva minden kétséget, megállapította azt, hogy a tüdővész ragadós betegség. Ha megkapja a család egy tagja, az rendszeren megfertőzteti betegségével több hozzátartozóját is.

Ez előtt is sokan voltak, a kik ragadósnak tartották a heptikát, de minthogy annak

Most azonban a bunyevácok vezetője Mamusich Lázár polgármester itthon van, a főispáni székben pedig a bunyevácok által nagyon kedvelt Vojnich István ül s így remélhető, hogy a városatyák emancipálva magukat papjaik befolyásától, az indítványt megszavazzák és kiköszörülnek ama csorbát, melyet a márcziusi reakzionárius határozattal városunk szabadelvű híre ejtettek.

Ujdonságok.

(Májusi ünnepély.) A szerb jótékonykezeltű nőegylet 1893. évi június 2-án (május 21-én.) a városi polgári lövöldében tánczczal összekötött májusi ünnepélyt rendez.

(Gyorsírás tanfolyama.) Goldberger Mór ujvidéki okl. gyorsírás tanár gyorsírók részére tanfolyamot nyit. Felhívjuk olvasóink figyelmét mai hirdetésünkre.

(A pálinka.) Kolarovits József 28 éves csavargó napszámot e hó 27-én az Ernst és Roth féle fatelep megett levő trágyadombon halva találták. A boncolás alkoholmérgezést konstatált.

(Kifogott hulla.) A szegény Weindl Mariskát, kiről annak idején megirtuk, hogy öngyilkossági szándékból a vashidról leugrott a Dunába, szombat este Lovrekovics halász, halászat közben az öreg dunaágban kifogta. Vasárnap temették.

(Munkás majális.) Vasárnap tartotta a helybeli munkásegylet majálisát a hadi szigeten. Egész nap borult volt az idő s esővel fenyegetett, s ép ezért csak délután 3 óra tájban vonultak ki az egyleti tagok harsogó zeneszó mellett. Később azután mégis kiderült, s az igazi jókedv meg is jött rá. Volt ott zsákfutás, díj lövés, díjlabdázás, fazékverés, lankadatlan táncz, egy szóval mindaz mi a jókedvet fenntartja. A közönség is nagy számban volt jelen.

(Katonazene.) Mayer „Grand Hôtel”-je kerti helyiségében f. é. június 1-én este, csütörtökön a 29-ik gyalogezred zenekara fog játszani.

(Halálozás.) Országgyűlési képviselőnk, dr. Visontai Somát családi gyász érte. Sógornője dr. Koritschner Lipótné született Halasy Ida, e hó 26-án Veszprémben meghalt. A család következő gyászjelentést adta ki: Dr.

Koritschner Lipót mint férj, gyermekei: Margit, Iván és Ilonka, dr. Halasy Vilmos és neje sz. Sonnenberg Babette mint szülők, dr. Halasy Aladár, dr. Visontai Sománé sz. Halasy Liska, Halasy Elemér és Andor mint testvérek, özv. Koritschner Vilmosné mint anyós, dr. Visontai Soma, Koritschner József, Fülöp, Adolf és Löwy Lipót mint sógorok, Koritschner Sarolta, Löwy Lipótné szül. Koritschner Lina, Koritschner Józsefné és Koritschner Adolfné mint sógornők az összes rokonság nevében is, fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a hön szeretett hitves, a legjobb anya, a drága gyermek, a kedves testvér és hű rokon dr. Koritschner Lipótné született Halasy Ida életének 30-ik, boldog házasságának 12-ik évében, folyó hó 26-án esti 8 órakor hosszabb szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogultnak földi maradványai folyó hó 28-án délutáni 6 órakor fognak a veszprémi izraelita sírkertben örök nyugalomra tételni. Veszprém, 1893. május hó 27-én. Áldás és béke lengjen drága porai felett!

(Olaszország népessége.) Olaszországban takarékosági szempontból az 1891. évben nem volt népszámlálás, habár elvben itt is áll a szabály, hogy minden tízedik esztendőben népszámlálás tartandó. Így az utolsó népszámlálás az 1881. évből származik. A legfelsőbb olasz statisztikai hivatal a hivatalos népszámlálást egy terjedelmes munkálattal pótolta, mely a születések halálozások és esketések arányával akarja a népesség számát kideríteni. Ezen adatok segítségével megállapították, hogy 1890. december 31-én Olaszország népessége 30,158.408 lelket számlált, míg a szomszéd és rokon fajú Franciaországnak az 1891-ben megejtett népszámlálás szerint 1891. december 31-én 38,343.192 lakosa volt. A lefolyt utolsó öt esztendő alatt a születések száma a halálozások számát Olaszországban 1,533.724-gyel multa felül, míg Franciaországban csak 124,289 lélekkel. A házasságok száma tekintetében már kisebb az eltérés a két ország között. Az 1889. évben Franciaországban 272.934 házasságot kötöttek, vagyis 1000 lakosra 7-1 házasság esett. Olaszországban az 1890. évben 221.972 házasság kötöttet, azaz 1000 lakosra 7-36 házasság esett. Franciaországban a házasságok száma apadó irányzatot követ, ez nem mondható Olaszországról, de a szám itt is ingadozó és emelkedés után ismét esés következik be. A halálozások számának állandó esökkenése Olaszországra nézve kedvező jel, mert ez arra mutat, hogy az országban a gazdasági, a fizikai és erkölcsi viszonyok folyton kedvezőbbek lesznek.

(Assecurazioni Generali.) A mult számban ez intézetről hozott tudósításunk pótlá-

lefolyása sokszor lassu, s nem volt nagyon szembetűnő egyik betegnek egy másiktól való megfertőztetése, többen voltak még a doktorok közt is, a kik nem tartották ragadós bajnak, s e hit terjesztése által szintén elősegítették annak terjedését.

Az volt az általános meggyőződés a tüdővész eredetéről, hogy szüleitől örökli azt is a gyermek, mint annyi más mindent: jót, rosszat.

Hiszen való igaz, hogy a tüdővész szüleitől származott gyermekek magok is könnyen tüdővészbe esnek. De — bár több tudós azt állítja, hogy a gyermek már gümökórosan jöhet a világra, — mégis annak, hogy a tüdővész embereket gyermekei is könnyen hasonló bajba esnek, nem az a természetes magyarázata, hogy szüleitől öröklik azt, hanem az, hogy egyfelől beteg, gyenge emberektől származván, magok is gyenge testtel bírnak, másfelől rendszeren hosszabb időn keresztül együtt tartózkodván beteg szüleikkel, sok alkalom van arra, hogy rájuk is elragadjon azok betegsége.

Az bizonyos, hogy erre a betegségre a hajlandóságot a gyermek a szüleitől többnyire örökli, az az örököl azoktól olyan gyenge testet, mely a tüdővészszel való megfertőztetésnek ellen állani nem képes.

És hogy mily rémitő sok ember pusztul el ebben a szörnyű betegségben, mutatja az, hogy a tudósok számítása szerint minden hetedik halott ennek a kórnak az áldozata.

Mily iszonyiú veszteség ez az országra! Magyarország népessége még mindig olyan ritka, hogy nekünk már csak ezért is kétszeres okunk van minden idő előtt elhunytat siratni.

Hátha még azt is számításba vesszük, hogy az ilyen szegény, tüdővész beteg már jóval halála előtt egyáltalában nem munkára való s így az ő betegségéből nem csak az a kár származik, hogy ő maga nem keres, hanem még az is, hogy őt másnak a keresetéből kell eltartani. Egyáltalában minden betegség nagy veszteséggel jár. A betegnek minden jóra való ember kedvezni törekszik ételében, italában, ruházatában, s ez bizony sok családra terhes, ha szívesen teszik is; — a betegnek orvosság kell, azt sem adják ingyen, s az orvos látogatása is pénzbe kerül. Hát még az ilyen hosszúságú betegség mennyi kárral jár!

(Folyt. köv.)

sául közöljük, még hogy bővebb zárszámadási jelentések Koda D. ügynökségénél kaphatók. Ugyanott mindennemű felvilágosítások készségeggel adatnak és tűz-, szállítvány- és levegőbiztosításokat az Assicurazioni Generali, jégbiztosításokat a Magy. jég- és viszonzbiztosító részv. társaság és baleset elleni biztosításokat az Első osztr. ált. baleset elleni biztosítási társulat részére a legszolidabb feltételek és legolcsóbb díjak mellett eszközöltetnek.

(Az északi magnetikus sarkpont) tüzetesebb megállapítása végett Gilder Vilmos ezredes vezetése alatt külön tudományos expedíció indult el a sarkvidékre a Davis-eszatonra nyugati partjától számkákon hatolva északnyugat felé. A mintegy husz évvel ezelőtt megállapított pont körülbelül a hetvenedik szélességi és kilencvenedik hosszúsági fok alatt fekszik. Az amerikai földrajzi társaság is támogatja ezt a vállalatot, mely aránylag könnyen elérhető és különös fontossággal bír azoknak az okoknak kiderítése által, a melyek megmagyaráznák a pont fekvésének gyakori változását.

Uj kör. E hó 27-én Bács-Bodroghmegyei kör néven új kör alakult a fővárosban. Célja a fővárosban tanuló bács-bodroghmegyei ifjakat az egyesület képesítésével szorosabban egymáshoz fűzni. Ideiglenesen a tisztikart következőképpen választották meg: Elnök lett: Parcsetics László; alelnökök: Vojnovics Mladen és Terék József; főtitkár: Marczekovics Imre; másodtitkár: Szalay Frigyes; főjegyző: Kovács Jenő; másodjegyző: Zombory István; háznagy: Birvaldszky György; másodháznagy: Matkovics Béla; főpénztáros: Dungserszky Gedeon; másodpénztáros: Novics György; ellenőr: Kleiner Lajos és könyvtárosok: Margitay Valér.

(Szilárd petroleum.) Egy angol cég szilárd petroleumot hoz forgalomba, mint tüzelő anyagot. A keményített petroleum téglalakban van, melyek háromszor oly nagy meleget adnak, mint a kőszén. Az ára tíz százalékkal lesz alacsonyabb, mint a kőszéné. A kőszénbányák ennek nem nagyon örvendenek.

(Két gyászjelentés.) Némely családra kegyetlen kezet vet a sors. Mint értesülünk, Kozics Aladár, a zentai bank igazgatója meghalt. Ugyancsak aznap két gyászjelentés adott ki. Mind a kettőn a Kozics név. Az egyik a szerencsétlen fiatal emberről szól, a másik annak nagyanyját, Kozics Andrásnét gyászolja. A nagyanya egy napon „rövid szenvedés után” s talán ugyanegy órában hunyt el az unokájával s ugyanegy órában és helyen temetik el őket.

(A leggyazdagabb amerikai művésznő), Miss Patti Rózsa, kis, törpe termetű hölgyecske, ki csakis gyermekszerepekben lép fel. Négy éves korában került a színpadra, melyen immár tizenkilenc év óta működik. Ruhái, n.elyeket a színpadon visel, egészen olyanok, mint a gyermekruhák, hozzá minden mozdulata is olyan gyermekes, hogy a néző azt hiszi, csakugyan valami öt éves gyermek játszik a színpadon, előadás után gyakran megosik, hogy kis leánykák a színpad kijáratához állanak s ott kérdezik: „Hol van Patti Rózsa? Játszani akarunk vele”.

(A trónörökös nótája.) Van Szegeden egy különös ember. Lakatos Károly a neve. Hivatála nincs, mert az ornológianak él s mivelhogy ennek élni lehet, de ebből megélni nem, vadászkutyák idomításával tartja fenn magát. De ért a zenéhez is. — Ennek a Lakatosnak a tudományos cikkei felkeltették a megboldogult Rudolf trónörökös figyelmét. Levelet írt hozzá s arra buzdította, hogy a magyar madárvilág életéről készítsen egy nagy-szabású munkát. Lakatos minden időabló jó-vedelméről lemondva, hozzáfogott a nagy munka készítéséhez s az anyagot gyűjtve, már egy évig dolgozott rajta, mikor a mayerlingi katasztrófa híre Szegedre érkezett. Ekkor kihullt kezéből a toll. A fájdalom egy magyar dalt fakasztott a szívében. Ez a dal eddig csak kézírásban terjedt s különösen a mánás-szalonokban lehetett hallani. Most azonban Szegeden is bemutatják a nyilvánosság előtt s nyomtatásban is megjelenik.

(Nagy birtokvásárlás) Szabadkáról írják, hogy gr. Teleki Józsefné megvette a szabadkai, kumbajai és bácsalmási határban fekvő mintegy tizenkétezer hold területű, báró

Rudics József-féle hagyatéki három uradalmat 1.900.000 forintért Teleki grófné a kérdéses ingatlanok felerészétöröklés címén, illetve hagyatéki tárgyalás által létrejött egyezmény folytán, már tulajdonul bírta.

(Uj vállalat.) Szabadkán aláírások útján 200.000 korona tőkével új vállalat: „Első szabadkai tégl- és cserépgyár részvénytársaság” alakult. Egy drb. részvény értéke 200 korona, összesen 1000 részvény lett kibocsátva; a vállalat 50 évre alakult.

(Egy kőmives tragédiája.) Stojics Pál zombori lakosnál építenek a kőmivesek. Egy új házat akarnak fölépíteni, most az alapozási munkálatokkal vannak elfoglalva. A napokban történt, hogy a szomszéd ház fala kidőlt, maga alá temetvén Parcsetics Márton 40 éves kőmivest. Két társa szerencsésen kimenekült a bajból, idejekorán félre ugorván.

(Bakteriológiai tanfolyan.) A belügyminiszter arról értesítette a városi és a vármegeyi törvény hatóságot, hogy az orvosok részére Budapesten fölláttatandó bakteriológiai tanfolyam július hó 1-én nyílik meg.

(A szabadkai tüzoltókongresszus.) Ez év augusztus 12—16-ika közt országos tüzoltókongresszus és tüzoltószerkiállítás lesz Szabadkán. A részvételre szóló meghívásokat most küldte szét a rendezőbizottság. Az országos tüzoltósövetség tagjai számára a részvételi díj fejenként egy forint, nemtagoknak három forint. Bejelentések a bizottság titkárához Scossa Zoltán tüzoltófőparancsnokhoz intézendők Szabadkára.

(Találkozás 10 év után.) A szabadkai főgymnasium azon növendékei, akik 1882/83. évben az érettségit együtt tették le, közös akarattal elhatározták, hogy 10 év múlva a közös találkán megjelennek. Tíz év hosszú idő még a fiatalság életében is. Sok hányódás, vetődés és küzdelmen kell addig átmenni az embernek, sokan elhalnak ezen idő alatt és kevésnek jut az a szerencse, hogy 10 évi távollét után ismét megújithassa a régi jó barátságát. Így történt ez a jubiláló fiatalsággal is. Csak a szabadkaiak közül 3 nyugossza már örök álmait, akiknek sirhalmát barátai kegyelet koszorúkkal ékesítette fel és meleg szavakban dicsőítette az elhunytak baráti érzelmét. Ennek megtörténte után a „Bárány” szállodában társas ebédre gyűltek össze, ahol a régi emlékek felújítása és a barátság tartósságára szebbnél szebb beszédet tartottak. Innen Palicsra, onnan pedig Kamarásra indult a vig társaság.

Törvénykezés.

Pórljárt panaszos.

Molik János csébi rendőrzetű hatóság elleni erőszak és könnyű testi sértés vétsége miatt panaszolta be az ujvidéki törvényszék előtt Ernszt Jakab, József és István csébi lakosokat. A végtárgyalás május 30-án volt. A vádat Dr. Orosdy alügyész képviselte, a védelem részéről Dr. Ivanovits Iván ügyvéd helyettese Kovács Bódog ügyvédjelölt jelent meg. A törvényszék a vádlottakat teljesen felmentette, ellenben, minthogy panaszos rendőrzetű sok minden viselt dolga derült ki, az ítélet a megfelelő eljárás végett a palánkai főszolgabíróshoz, mint panaszos fegyelmi hatóságához áttétetni rendelte.

Irodalom.

Közoktatásiügyi Szemle. V. évfolyam 5. szám. Első helyen a modern nyelvek tanításáról értekeznek. Az értekezés végeredményeként ezeket találjuk: „A reform követelése, hogy az olvasmány képezze a nyelvtanítás középpontját, jogosnak elismerhető. Maga az iskolai törvény követeli, hogy reá a főszű fektetessék. Nyelvtanaink mostani berendezése

folytán ezen követelés végre nem hajtható, ha csak az óraszámát fel nem emelik. Ez okból a mostani terjedelmes grammatikai tanítást korlátozni kell; főleg szintaktikai finom különbségek az olvasmánytól tárgyalandók. A mi az olvasmányt magát illeti, úgy egyes írók csakis a felsőbb osztályokban olvasandók, könnyebb írótól eltekintve, kikkel az alsóbb osztályokban is lehet foglalkozni; a középső és alsó osztályokban való az olvasókönyv. Az utóbbiakban az olvasókönyvet egyelőre az idegen nyelven írt gyakorló darabokat tartalmazó nyelvtan pótolja. Szomszédnépeink szellemi óriásainak költői művei a felsőbb osztályok előtt semmi szín alatt el ne záranak.” Ezt az értekezést követi: A pessimizmus mint nevelési tényező. A meg nem nevezett cikk-író sokat foglalkozik Hartmannal, az őserjú Schopenhauerizmus e fattyuhajtásával. Schopenhauer a modern pessimizmus megalapítója azonban abban a nézetben volt, hogy Velle non discitur; vagyis a pedagógiának végtelen csekély értéke van. Balásy Dénes folytatja nagy tanulmányával készült értekezését; Mi a nemzet? Végül tüzetesen ismertetik a néptanítók fizetésügyére vonatkozó képviselői tárgyalást.

A „Külföldi dekameron” hatodik füzetében két nagyon szép novella van, az egyik G. Rovettától, a másik: Sudermanntól. Hogy az olasz jó novellát írjon, azt megszoktuk, de a mai németektől kevés jó elbeszélés telik ki. Sudermann egészben is, de különösen ezzel a dolgozatával kiválik a sokszavu, de kevés intenciójú modern német elbeszélők közül. A „Külföldi dekameron” Singer és Wolfner könyvkereskedésének kiadása.

„A szerelem titkai.” Ezzel a banális czímmel Yang dr. török orvos egy humorisztikus könyvet írt, amely a szerelem motivumait tárgyalja s e mellett folytonos derültségben tartja az olvasót. A czím mindenestre rosszul van megválasztva, mert dugni való könyvet sejtet, holott maga a mű nem egyéb, mint egy öt ivre terjedő humoreszk, amelyet bizony bátran elolvashat egy apácza is. — Megjelent Rozsnyai Károly könyvkereskedő kiadásában (muzeum-körut 15. sz.) Az ára 50 kr.

Közgazdaság.

Az ezredéves kiállítás VI. és VII. csoport mezőgazdasági és erdészeti osztályainak elnöke hó 26-án Tormay Bela miniszteri tanácsos elnöklete alatt a földmívelésügyi minisztérium tanácsstermében az osztályok munkássága tárgyában értekezletet tartottak. Mindenekelőtt bejelentették az értekezletnek, hogy Bethlen András gr. földmívelési miniszter felhívta a magyar mezőgazdákat, erdőbirtokosokat és erdészeket a kiállításon való közreműködésre és felkérte egyszersmind a miniszter az összes lapokat, hogy a kiállítás érdekében kifejtett tevékenységét támogassák. Konstatáltatott egyszersmind, hogy a lapok legnagyobb része ezen felhívásnak máris a legkészségesebben megfelelt. A földmívelésügyi miniszter vezetése alatt álló gazdasági tanintézetek, akadémiák, földmivessiskolák és vinczellérképezdek ez évi június 30-ikáig fogják munkaterveiket és költségelőirányzataikat az általuk rendezendő kiállítást illetőleg beterjeszteni; mindazon telepek pedig, melyek az említett minisztérium fenntartása alatt állanak, már megkezdték munkásságukat. Az egyes csoportokban az osztályok e hó folyamán meg fognak alakulni.

Mérsékelt áru kombinált vasuti- és hajójegyek az aldunai vonalszakaszon át. Az aldunai hajózás időtartama alatt, a magyar kir. államvasutak összes állomásairól Bázias vagy Zimonyon át Orsovára helyben, vagy Bázias-Orsován vagy Zimony-Orsován át említett vasut bármely állomásra vagy viszont, kombinált vasuti és hajózási mérsékelt áru közvetlen menetjegyek adatnak ki, melyek áraiba a hajóvonallal megszakított egyes vasuti vonalak használatáért a vonatnemnek megfelelő rendes díjszabásszerű menetdíjak, a belgrád-orsovai és bázias-orsovai hajóvonal hasz-

nálataért pedig a következő leszállított díjak számíthatnak, olyképen azonban, hogy a kombinált jegy összegével a rendes hajódíjak minimális összege mindenkor elértessék. A mérsékelt hajódíjak a következők: Belgrád—Orsova vagy viszont I. oszt. 3. frt, II. oszt. 2 frt, III. oszt. 1 frt. Bázias—Orsova vagy viszont I. oszt. 2 frt, II. oszt. 1 frt, III. oszt. 50 krajczár. A vasúti díjjal felemelt hajóárak azonban csekélyebbek nem lehetnek, mint az alábbi rendes hajódíjak: Belgrád—Orsova vagy viszont I. oszt. 5.30 frt, II. oszt. 3.20 frt, III. oszt. 2.15 frt. Bázias—Orsova vagy viszont I. oszt. 2.90 frt, II. 1.75 frt, III. oszt. 1.15 frt. A fentemlített kombinált menetjegyek Zimony és Belgrád között a vasuton (Temesváron át) nem érvényesek, minélfogva ezen vonalrész igénybevétele esetén ezért a rendes menetdíj 60 kr póttileték felszámítása nélkül utánfizetés útján beszédelik. A kombinált menetjegyek érvényessége hét napra terjesztetik ki, mely időn belül az utazás Zimony, Bázias vagy Orsován minden további eljárás mellőzésevel, továbbá a kombinációba bevont vasúti vonalak mindegyikén külön-külön szintén egyszer közbeszakítható.

Nyílttér.*

Gyorsírási tanfolyam.

Goldberger Mór okleveles gyorsírástanár f. é. július 3-ától gyorsírási tanfolyamot nyit. Jelentkezőket már most is elfogad **futtaki-utcza 102. számu házban levő lakásán**, ahol egyuttal a szükséges tudnivalókkal is szolgál naponként esteli 7 óra után. 1—4

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség. Szerk.

Kiadó laptulajdonos:

dr. Nemes Sándor.

Idegenek névjegyzéke.

Grand Hôtel Mayer.

Manheim Simon kereskedő Ada.
Ujvári Adolf főmérnök N.-Beckerek.
Frank Izidor kereskedő Tovarnik.
Kuhn Ferencz kereskedő Bécs.
Rosner Ede kereskedő Bécs.
Adler Jakab kereskedő Budapest.
Fenninger Gyula kereskedő Budapest.
Goldstein Mór kereskedő Budapest.
Zsigics József főhadnagy Bécs.
Blach Ignác kereskedő Bécs.
Eisenstädter Lipót kereskedő Budapest.
Putits Sándor kereskedő Bécs.
Büchler Samu kereskedő Budapest.
Freund Vilmos kereskedő Bécs.
Finali Zsigmond kereskedő Bécs.
Neukom Ferencz gyáros Versecz.
Lövy Mór kereskedő Prága.
Schwarz Viktor kereskedő Innsbruck.
Nagy Géza Zombor.
Stern Róza magánzó Kishegyes.
Litauer József bérlő Mohács.
Friedmann Mór megyei állatorvos Ujvidék.
Miksevics F. főszolgabíró Zsablya.

Erzsébet szálloda:

Straszok Henrik erdőész Budapest.
Grossmann Vilmos kereskedő Neuschatel.
Urbanszky György kereskedő Neuschatel.
Mihajlovits János magánzó Budapest.
Rozenfeld József kereskedő Bécs.
Kemperer Fülöp utazó Bécs.
Dr. Drakulits Pál országgy. képviselő Zombor.
Ditrich István kereskedő Bécs.
Lederer Lipót kereskedő Zágráb.
Weiss Sándor kereskedő Zágráb.
Dachmann Károly kereskedő Bécs.

Brett Miksa utazó Bécs.
Gaszner Emil kereskedő Bécs.
Gottlieb Miklós kereskedő Cservenka.
Krumesz Ignác kereskedő Cservenka.
Lovag Szmik Ignác Felsőbánya.
Dr. Kranovits István ügyvéd Zombor.
Spillmann Hermann utazó Bécs.
Kroiner József kereskedő Bécs.
Scherer Izidor kereskedő Budapest.
Bradonovits Dániel gyógyszerész Budapest.
Stulbach Sándor órásmester Lolozsvár.
Gyorgyevits Todor kereskedő Nis.
Jovanovits György urazó Budapest.
Fülöp Ignác utazó Temesvár.
Aranyosi Jani utazó Budapest.
Brunberger Sándor utazó Budapest.
Csortanovits Pál tanító Uj-Gradiska.
Kecskeméti József utazó Budapest.
Cherek Hubert kereskedő Bécs.
Anthilla Milorad hivatalnok Belgrád.
Stojanovits Lyubomir bank igazgató Belgrád.
Kandria Jenő kereskedő Lipcse.
Dukatenzehler Henrik kereskedő Bécs.

Központi szálloda:

Kristofek J. könyvnyomda tulajdonos N.-Palánka.
Engel Nándor magánzó Bécs.
Michels János magánzó N.-Palánka.
Hegel Nándor utazó Bécs.
Dr. Rozenberg Mór ezredorvos Uj-Gradiska.
Vörös Sándor százados Szabadka.
Bajor Sándor kereskedő Szeged.
Hacker Mór utazó Arad.
Petrovics Bálint kir. bíró Zombor.

Fehér hajó szálloda:

Molnár Sándor főpincéz Szeged.
Lajos József mérnök Temesvár.
Stazer Barbára szakácsné Vukovár.
Götz Ernő hivatalnok Ruma.
Waszits Bodizsár kereskedő Klanok.
Zetner Samu kereskedő Breska.
Zetner Gyula kereskedő Breska.
Markovics János tizedes Alibumar.
Gyorgyevits Milán újságíró Belgrád.
Jokovits Milán utazó Zágráb.
Pollák Róza szobaleány Zenta.
Flekl György gyümölcs kereskedő Bécs.
Mijatovits Péter kereskedő Erdővégh.
Reitzer József bankhivatalnok.

Teve szálloda:

Köszegi Dezső jegyző Kiszács.
Lipkovics Lipót regálbérő Gospodince.
Schieb Márton hivatalnok Zombor.
Klein Adolf utazó Szeged.
Krdja Dániel előljáró Zsablya.
Szabó István kereskedő Ó-Becse.
Lipek Zdenko pénzügyőr Vukovár.

A kis lutri huzásai.

	Május 27-én.				
Budapest	70	27	3	63	2
Lincz	34	30	21	14	9
Trieszt	47	72	45	75	69

Első cs. és kir. szab. Duna-Gőzhajózási Társaság.

MENETREND.

Érvényes 1893. május hó 1-től.

POSTAHAJÓ-JÁRATOK.

Ujvidékről, Zalankemény, Titelre:

Naponta 6 óra 20 perczkor este (első menet május 1-én.)

Ujvidékről, Zimony, Belgrád, Orsovára:

Naponta 6 óra 20 perczkor este (első menet május 1-én.)

Ujvidékről Budapestre:

Naponta 5 órakor reggel (első menet május 1-én.)

Ujvidék, 1893. május hóban.

Az ügynökség.

Nyomatott Hirschenhauser Benő könyvnyomdájában Ujvidéken.

Vizállás.

	máj. 26. máj. 27.		máj. 26. máj. 27.	
	m é t e r		m é t e r	
Duna: Pozsony	2.85	3.17	Tisza: M.-Sziget	1.06 1.0
Komárom	3.26	3.26	Tekeháza	0.84 0.8
Budapest	3.07	3.00	V.-Namény	0.00 2.2
Mohács	3.84	3.90	Tokaj	8.44 2.5
Ujvidék	2.88	2.92	Szolnok	2.84 2.8
Pancsova	2.52	2.50	Csongrád	3.14 3.1
Orsova	3.00	3.03	Szeged	3.77 3.8
			T.-Becse	2.67 2.6
			Titel	3.12 3.1

Piaczi ártáblázat

1893-dik évi május hó 27—30-ig.

Mérték vagy súly	Az áruk neve	Súly hektoliterként	Ára osztr. érfében	
			frt.	kr.
100 kilogramm	Buza	legjobb	78	8 40
		középszerű	76	8 —
	Kétszeres	legjobb	—	— —
		középszerű	—	— —
	Rozs	legjobb	—	— —
		középszerű	—	— —
	Arpa	legjobb	68	5 50
		középszerű	—	— —
	Zab	legjobb	48	7 —
		középszerű	44	6 20

Kukoricza: 100 kilogr. . . . 68 frt 5.10

20 darab boros és pálinkás hordó 5—600 literes és egy nagy 35 hektos kád

olcsó áron eladó.

Tudakozódhatni e lap kiadóhivatalánál.

!! Legfrissebb töltésű !!

giesshübl, mohai, billini, rohitsi, luhi erzsébet-féle, luhi margit-féle, preblani, salvator, selters, marienbadi, karlsbadi, roncenoi, guber, gleichenbergi stb. stb. egyéb mindenféle ásványos és savanyúvíz a legolcsóbb áron s legjobb kiszolgálás mellett kapható

WAGNER TESTVÉREK

festék-, anyótszer-, ag- és csemegeüzletében UJVIDÉKEN.